

Column Kennismail juni 2009 van Martijn de Jong-Tennekes

Vertrouwen, vertrouwen, vertrouwen...

De kredietcrisis heeft opnieuw pijnlijk duidelijk gemaakt dat economieën wereldwijd kwetsbaar zijn. Veel markten worden direct of indirect geraakt, waarbij een gebrek aan vertrouwen een belangrijke rol speelt. Gebrek aan vertrouwen zorgt ervoor dat we in een economisch moeras terechtkomen, waarin bestedingen wegvallen. Als bedrijven en consumenten geen vertrouwen hebben in de economie, zullen ze hun aankopen uit- of afstellen.

Het producenten- en consumentenvertrouwen wordt gemeten door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Op basis van enquêteonderzoek naar verschillende indicatoren komen zij maandelijks met cijfers over ons vertrouwen. Hierbij kijken zij vooral naar de perceptie van de respondenten over de meest recente ontwikkelingen en de nabije toekomstverwachtingen. Uit deze cijfers blijkt dat het vertrouwen in het afgelopen twee jaar een flinke deuk heeft opgelopen. Eerst bij consumenten en later ook bij producenten. Tegelijkertijd nemen we grote negatieve gevolgen waar voor onze nationale economie. Er lijkt een causaal verband te zijn tussen beide ontwikkelingen, waarbij een gebrek aan vertrouwen verlamdend werkt op de economische groei.

Aan de andere kant moeten we ook niet vergeten dat over optimisme, ofwel een te groot vertrouwen, evenmin gunstig is. Er worden dan te grote risico's genomen en daar plukken we nu de wrange vruchten van.

Maar het pessimisme zoals dat nu hoogtij viert, willen we niet. Mede daarom zwol de roep om overheidsingrijpen de afgelopen maanden aan. Maar wat kan de overheid doen? Vertrouwen laat zich niet dwingen. Het wordt immers gegeven en niet genomen. Mensen op het hart drukken dat ze geld uit moeten geven zal dus weinig effect sorteren in onzekere tijden. Sterker nog, probeert de overheid vertrouwen te forceren, dan loopt zij het risico dat het averechts werkt. Bovendien houdt vertrouwen van extremen: het is er wel, of juist niet, waarmee het niet eenvoudig is te beïnvloeden.

Wat dat betreft kunnen we veel leren van de bouwsector. Als je een huis wil laten bouwen, geef je dat het liefst in vertrouwde handen. Vertrouwen krijg je door een ervaren architect, een degelijk fundament, betrouwbare materialen en vakbekwame bouwvakkers met goed gereedschap. Het gaat dus vooral om bekendheid, betrouwbaarheid en duidelijkheid. Die constatering geeft richting. Bewandel dus vooral de gebaande paden en zoek geen nieuwe wegen door een moeras. Voor risico's is nu even geen tijd.

Kijken we naar de fundamenten van de Nederlandse woning- en hypotheekmarkt, dan zijn die degelijk, evenals de thans conform de gedragscode verstrekte financieringen. Bovendien beschikken deze markten met de Nederlandse overheid over een zeer ervaren architect. Laten we van ganser harte hopen dat die ons niet het moeras instuurt.

juni 2009